

Rada Fundacji:
Danuta Przywara - Przewodnicząca
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Ireneusz Cezary Kamiński
Witolda Ewa Osiatyńska
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski
Miroslaw Wyrzykowski

Zarząd Fundacji:
Prezes: Maciej Nowicki
Wiceprezes: Piotr Kładoczny
Sekretarz: Małgorzata Szuleka
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członkini: Aleksandra Iwanowska

Warszawa, 27 kwietnia 2022 r.

63/2022/WB/KS

Szanowny Pan
Grzegorz Pietrzak
Pełniący Funkcję Wójta Gminy Koczała
Urząd Gminy Koczała
Człuchowska 27
77-220 Koczała

Szanowny Panie Wójcie,

Helsińska Fundacja Praw Człowiek z zaniepokojeniem przyjęła informacje dotyczące uniemożliwienia wstępu dziennikarce „Dziennika Bałtyckiego” i „Tygodnika Miastecckiego” – Marii Sowisło na zorganizowane w dniu 14 kwietnia 2022 r. spotkanie pełniącego funkcję wójta – Grzegorza Pietrzaka z mieszkańcami Koczały. Zgodnie z doniesieniami prasowymi przyczyną odmowy był brak akredytacji. Wiadomość o konieczności jej uzyskania została zamieszczona na profilu gminy w dniu spotkania o godz. 14.25. Zgodnie z zastrzeżeniem zawartym w komunikacie wniosek o uzyskanie akredytacji mógł zostać złożony przez dziennikarzy do godz.

15.00. Informacji na temat tego obowiązku nie opublikowano w pierwotnym poście na portalu społecznościowym dnia 9 kwietnia¹.

HFPC pragnie przypomnieć, że silne gwarancje wolności słowa dotyczące mediów obejmują nie tylko treść dziennikarskich wypowiedzi, ale też swobodę pozyskiwania i poszukiwania informacji. ETPC wielokrotnie podkreślał, że zbieranie informacji stanowi kluczowy etap w pracy dziennikarskiej i tym samym jest immanentną częścią wolności prasy². Trybunał zauważył ponadto, że możliwość pozyskiwania wiadomości z pierwszej ręki na podstawie bezpośredniej obserwacji zdarzeń stanowi istotny element pracy dziennikarzy, a opinia publiczna nie powinna być pozbawiona szansy na otrzymywanie takich informacji³. Również Sąd Najwyższy dostrzega kluczowe znaczenie możliwości pozyskiwania informacji przez media na miejscu wydarzeń, zwracając uwagę, że „to właśnie osoby wykonujące zawód dziennikarza posiadają wyjątkową legitymację do przebywania w miejscach, w których mają miejsce wydarzenia istotne dla wspólnoty politycznej.”⁴ Zgodnie z art. 6 pkt 4 prawa prasowego nie wolno utrudniać prasie zbierania materiałów i tłumić krytyki. Należy podkreślić, że katalog czynności, które można określić jako utrudnianie lub tłumienie krytyki ma charakter otwarty⁵, mogą to być w szczególności działania takie jak: przeszkadzanie w gromadzeniu materiałów przez dziennikarzy, w tym odmowa dostępu do obiektów⁶.

Otwarte spotkanie przedstawiciela władzy z mieszkańcami stanowi niewątpliwie przykład wydarzenia budzącego uzasadnione zainteresowanie opinii publicznej. Ograniczenie dostępu mediów do takich publicznych, ogólnodostępnych zdarzeń musi znajdować obiektywne uzasadnienie (np. w postaci wprowadzenia limitu co do *liczby* dziennikarzy z powodu realnych ograniczeń związanych z wielkością sali). Poważne wątpliwości budzi przy tym wykorzystanie instytucji akredytacji nie jako mechanizmu pozwalającego uzyskać dziennikarzom dostęp do

---

¹ *O tym, jak wójt Koczaly nie panuje nad wolą i dziennikarzy nie wpuszcza*, <https://www.press.pl/tresc/70371,o-tym-jak-wojt-koczaly-nie-panuje-nad-wola-i-dziennikarzy-nie-wpuszcza>; *Pelniacy obowiazki wójta Koczaly wprowadza nowe porzadki. Od dziennikarzy wymaga akredytacji*, <https://czluchow.naszemiasto.pl/pelniacy-obowiazki-wojta-koczaly-wprowadza-nowe-porzadki-od/ar/c1-8774273>; *Pelniacy obowiazki wójta gminy Koczala Grzegorz Pietrzak nie wpuścił dziennikarki na spotkanie z mieszkańcami*, https://weeendfm.pl/?n=100382&koczala-pelniacy-obowiazki-wojta-gminy-koczala-grzegorz-pietrzak-nie-wpuscil-dziennikarki-na-spotkanie_z_mieszkancami.

² Wyrok ETPC z 26 kwietnia 2006 r. w sprawie *Dammann p. Szwajcarii*, skarga nr 77551/01, § 52.

³ Wyrok ETPC z 9 lutego 2017 r. w sprawie *Selmani i inni p. Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii*, skarga nr 67259/14, § 84.

⁴ Wyrok SN z 18.01.2022 r., I KK 171/21.

⁵ E. Ferenc-Szydełko, *Prawo Prasowe. Komentarz*, LEX 2013.

⁶ J. Sobczak, *Komentarz do art. 44 pr. pras.*, 2008 r., LEX el.

miejsc inaczej niedostępnych dla osób postronnych, ale właśnie jako sposób ograniczania możliwości udziału mediów w ogólnodostępnym wydarzeniu. Jak zauważa Specjalny Sprawozdawca OBWE do spraw Wolności Mediów, funkcją akredytacji jest stworzenie możliwości dostępu dziennikarzy do szczególnych miejsc o ograniczonej przestrzeni czy do pewnych „stref zamkniętych”, np. miejsc uznanych za niebezpieczne lub zamkniętych przez władze ze względów bezpieczeństwa. Pozwala ona również dziennikarzom na udział w oficjalnych wydarzeniach i wizytach na szczególnych, uprzywilejowanych zasadach. Innymi słowy, system akredytacji powinien służyć jako instytucja *ułatwiająca* pracę mediom, a nie jako forma wprowadzająca dla nich dodatkowe ograniczenia⁷.

Szczególne kontrowersje w tym kontekście budzi poinformowanie o obowiązku uzyskania przez dziennikarzy zgody na uczestnictwo w spotkaniu 35 minut przed zakończeniem procesu akredytacyjnego. Tego rodzaju działania organizatorów mogą zostać odczytane jako celowo zmierzające do udaremnienia przedstawicielom mediów możliwości wzięcia udziału w zorganizowanym wydarzeniu. Zdaniem ETPC postępowanie, które w sposób nieuzasadniony utrudnia dziennikarzom gromadzenie informacji potrzebnych do przygotowania publikacji, można postrzegać jako formę „pośredniej cenzury”⁸. Również nadmiernie formalistyczne podejście w tego rodzaju sytuacjach, z pominięciem konwencyjnych standardów, może być źródłem naruszenia art. 10 EKPC.

Należy zaznaczyć, że prasa lokalna odgrywa szczególną rolę wśród mediów, bowiem dzięki niej mieszkańcy mają dostęp do wiadomości o sprawach istotnych dla danej społeczności, takich jak spotkanie włodarzy z lokalną społecznością, które nie stanowią przedmiotu zainteresowania ogólnopolskich tytułów prasowych. Swobodne funkcjonowanie prasy lokalnej pozwala mieszkańcom na aktywną partycypację w życiu lokalnym i umacnia w nich poczucie troski o interesy wspólnoty, której są członkami. Ażeby prasa lokalna mogła właściwie wypełniać przypisane jej zadania, nie może napotykać w swojej działalności na przeszkody ze strony przedstawicieli władzy samorządowej. Zgodnie z zasadą jawności życia publicznego wyrażoną w art. 61 Konstytucji RP obywatele mają prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Swoboda pozyskiwania przez dziennikarzy informacji na temat wydarzeń wzbudzających uzasadnione zainteresowanie

---

⁷ Specjalny Sprawozdawca OBWE do Spraw Wolności Mediów, *Special Report: Accreditation of Journalists in the OSCE area. Observations and Recommendations*, 25.10.2006, <https://www.osce.org/files/f/documents/0/b/22065.pdf>

⁸ Wyrok ETPC z 14 kwietnia 2009 r. w sprawie *TASZ p. Węgrom*, skarga nr 37374/05.

opinii publicznej jest podstawowym warunkiem realizowania swobody wypowiedzi przez media i sprawowania przez nie funkcji „publicznego stróża”.

W związku z powyższym, ze względu na konieczność poszanowania gwarancji wolności słowa dotyczących mediów, zwracamy się do Pana z prośbą o wyjaśnienie przyczyn i okoliczności odmowy wstępu dziennikarce „Dziennika Bałtyckiego” i „Tygodnika Miastecckiego” na zorganizowane spotkanie z mieszkańcami gminy Koczały, jak również powodów poinformowania o obowiązku uzyskania przez dziennikarzy zgody na uczestnictwo w spotkaniu ledwie 35 minut przed zakończeniem procesu akredytacyjnego.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPREZES ZARZĄDU
Piotr Kładoczny
Piotr Kładoczny